

Grattis alla brudpar!

Bröllop är inte bara en fin och glad högtidsstund. Det är också ett enkelt och klokt drag för att få en bättre trygghet när man vill skydda varandra. Så: Grattis alla brudpar!

Alla vet kanske inte hur stor skillnad det är mellan att vara gift och att vara sambo. Vill man skydda varandra i ett parförhållande är det svårt att som sambo nå samma trygghet som man kan göra som gift. Det finns en sambolag, men den är begränsad i sin omfattning. Man kan lätt invaggas i en falsk bild av trygghet. Den borde kanske heta sambostadslagen, då den bara avser bostad och bohag som skaffats för gemensamt bruk. Allt annat behåller den som står som ägare till egendomen. Det kan bli mycket besvärligt om man inte tänkt sig för, t.ex. att bara den ena står som köpare till bilen och husvagnen. Även om båda bidragit lika mycket till köpen är det den som står på kvittot som behåller egendomen vid en separation. Eller i händelse av dödsfall är det barnen som ärver de sakerna, förutom halva bostaden och bohaget, om just den föräldern går bort först.

Kanske kan det bli minst lika problematiskt att inte känna till att man omfattas av lagen då man flyttar ihop. Om bara den ena står för köpeskillingen för den nyinköpta lägenheten kan det bli en obehaglig överraskning att man måste dela med sig av halva värdet av bostaden vid en separation.

Många flyttar ihop i nya förhållanden under livets gång. Då finns ofta barn sedan tidigare. I de fallen är det inte självklart att man ska gifta sig. Det beror på vem man vill skydda. Är det varandra eller främst barnen? Det viktigaste för en del kan vara att skydda sina egna tillgångar. Ett eget företag kanske man inte vill blanda in i en bodelning om man skulle separera. Hur man än gör kan man behöva skriva olika handlingar för att allt ska bli så bra som möjligt om något händer. Inte minst gäller det att tänka igenom vilken egendom som ska gå vidare till de vems barn. Det kan man skriva in i testamente.

Det handlar om att tänka efter före. Både separation och dödsfall innebär att egendom ska fördelas på olika händer. Och det man inte åtgärdat innan kan man inte påverka när det är för sent. Se det som en försäkring. Man utgår inte från att det som man skyddar sig mot ska hända, men om det händer så ska skyddet finnas där.

Vad gäller i olika situationer och vad behöver man tänka på att göra själv? I uppställningen nedan finns en hel del svar. Utgångspunkten är vad man själv vill uppnå.

Vad gäller för par vid separation och dödsfall?

En sammanställning över det viktigaste att känna till.

SAMBOR UTAN BARN

Gäller vid separation
Bodelning av bostad och bohag som *skaffats för gemensamt bruk*. Samborna delar då lika på värdet, oavsett vem som har betalat.
Övertaganderätt av lägenhet om det finns särskilda skäl, även om den andra sambon hade lägenheten sedan tidigare.

Gäller vid dödsfall
Efterlevande sambo kan begära bodelning av bostad och bohag som skaffats för gemensamt bruk.

Kan vara förmånstagare till den avlidnes tjänstepensioner och privat pensionssparande.

men..
Ingen bodelning av övrig egendom eller av bostad som någon ägde innan man flyttade ihop.
Den enes ev. stora konsumtions-krediter kan leda till att den andre sambon får dela med sig av övrig egendom.

men..
Ärver inte varandra. Normalt blir det föräldrar eller syskon som ärver värdet av halva gemensamma bostaden och bohaget och allt som står i den avlidnes namn.

Familjepension i ITP vid inomster över 7,5 inkomstbasbelopp kan man inte få del av.

Omställningspension från samhället betalas inte ut om de inte tidigare varit gifta med varandra eller haft gemensamma barn.

då behövs
Samboavtal, om man inte vill bodela bostad.

Förteckning över vem som äger vilket bohag om det inte ska ingå i eventuell bodelning.

då behövs
Inbördes testamente, för att ärva varandra.

Meddela försäkringsbolag eller berörd organisation om förmånstagare.

Aktivt val om man vill ha återbetalningsskydd eller familjeskydd till tjänstepensionen.

SAMBOR MED BARN

Som ovan med denna skillnad:

Gäller vid dödsfall
Omställningspension från samhället kan utbetalas om barnen är gemensamma och villkor i övrigt uppfylls.

men..
Ärver inte varandra. Det är barnen som ärver föräldern direkt, oavsett om de är gemensamma eller ej.

då behövs
Testamente, men medför att barnens arv minskas med högst hälften, då barn alltid har rätt till sin laglott. Testamentet behövs om barnen inte är gemensamma och man vill styra viss egendom till viss barnkull.

Försäkringar för att klara av att lösa ut barnen om det finns tillgångar i boet. Utgå då från marknadsvärdet.

GIFTA UTAN BARN

Gäller
under äktenskapet
Ekonomisk underhålls-
skyldighet: båda ska bidra till
varandras behov.

men..

då behövs

Gäller
vid separation
Giftorätt utlöses. Det betyder
rätt till värdet av halva boet.
Normalt ingår all egendom i
boet och bodelningen.

men..

Enskild egendom behåller var
och en.

då behövs
Äktenskapsförord för att göra
egendom till enskild om man
inte vill bodela allt vid
skilsmässa. Alternativt för att
åter göra enskild egendom till
giftorättsgods.

Gäller
vid dödsfall
Den efterlevande har rätt till
halva värdet av boet genom sin
giftorätt.

men..

Ärver varandra, även enskild
egendom.

då behövs
Testamente för att styra arv
efter bådass bortgång.

Omställningspension utbetalas i
12 månader, längst till 65 år.

Aktivt val om man vill ha
återbetalningsskydd eller
familjeskydd till
tjänstepensionen.

Är automatiskt förmånstagare
till efterlevandeskydd.

GIFTA MED GEMENSAMMA BARN

Som gifta utan barn, men bra att
känna till:

Gäller
vid dödsfall
Makar ärver varandra före
gemensamma barn. Barnen får
vänta på sitt arv tills båda
föräldrarna avlidit.

men..

Den efterlevande kan inte
testamentariskt förfoga över
arvet som barnen så småningom
ska ha efter den först avlidne
föräldern (men väl förbruka
det).

då behövs
Testamente är inte nödvändigt
för att styra arv, men väl för att
skriva in olika villkor, t.ex. för
att skydda barnens arv i sina
förhållanden.

GIFTA, MED ENBART SÄRKULLBARN*

Gäller
under äktenskapet
Ekonomisk underhålls-
skyldighet: båda ska bidra till
varandras behov.

men..

då behövs

Gäller
vid separation
Giftorätt – rätt till halva värdet
av boet i bodelning. Normalt
ingår all egendom i boet.

men..

Enskild egendom behåller var
och en.

då behövs
Äktenskapsförord för att göra
egendom till enskild om man
inte vill bodela allt vid
skilsmässa. Alternativt för att
åter göra enskild egendom till
giftorättsgods.

Gäller
vid dödsfall
Den efterlevande har rätt till
halva värdet av boet genom sin
giftorätt.

men..

Ärver inte – den avlidnes barn
ärver sin förälder direkt, vilket
motsvarar andra halvan av boet.

då behövs
Försäkringar för att klara av att
lösa ut barnen om det finns
tillgångar i boet. Utgå då från
marknadsvärdet.

Omställningspension utbetalas i
12 månader, längst till 65 år.

Om efterlevande make är den
som har mest giftorättsgods, kan
han/hon begära att få behålla sitt
giftorättsgods. Då sker ingen
bodelning.

Testamente, men medför att
barnens arv minskas med högst
hälften, då barn alltid har rätt till
sin laglott. Tänk efter så att det
blir så rättvist som möjligt.
Testamente behövs speciellt om
man vill styra viss egendom till
viss barnkull.

Är automatiskt förmånstagare
till efterlevandeskydd.

Aktivt val om man vill ha
återbetalningsskydd eller
familjeskydd till
tjänstepensionen.

* Särkullbarn betyder barn som inte är gemensamma